

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 216/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. mája 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, Mariánske námestie 31, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 38/2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie

svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 38/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Predmetom konania vedeného okresným súdom je návrh [REDACTED] – plnoletého syna sťažovateľa na určenie výživného počas štúdia na strednej škole. Sťažovateľ má v napadnutom konaní postavenie odporcu. Konanie na okresnom súde začalo návrhom podaným 28. februára 2011, ktorým sa domáhal určenia vyživovacej povinnosti voči sťažovateľovi vo výške 100 € mesačne. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že okresnému súdu podal 21. apríla 2011 čiastočné písomné vyjadrenie k návrhu, a zároveň mu oznámil, že sa obrátil na kanceláriu Centra právnej pomoci (ďalej len „centrum právnej pomoci“) o ustanovenie advokáta na zastupovanie v tomto konaní. Z tohto dôvodu požiadal o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia. Keďže centrum právnej pomoci o ustanovení advokáta do 20. mája 2011 nerozhodlo, uvedeného dňa doručil okresnému súdu doplňujúce vyjadrenie. Podľa tvrdení sťažovateľa neboli vo veci vykonávané žiadne úkony, preto podal 9. februára 2012 sťažnosť na prieťahy v konaní (išlo o spoločnú sťažnosť na prieťahy vo všetkých konaniach, ktoré sťažovateľ viedol na okresnom súde – predmetné konanie vedené pod sp. zn. 10 C 38/2011 bolo v sťažnosti uvedené v bode 10, pozn.). Jeho sťažnosť vyhodnotil okresný súd listom z 10. februára 2012 ako nedôvodnú, v dôsledku čoho sťažovateľ požiadal o opätovné prešetrenie sťažnosti. Listom okresného súdu zo 4. júla 2012 bol vo vzťahu k namietanému konaniu informovaný, že jeho sťažnosť nie je odôvodnená. Sťažovateľ preto 18. augusta 2012 požiadal opakovane o prešetrenie vybavenia sťažnosti Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“), ktorý vo svojej odpovedi z 24. septembra 2012 konštatoval, že sťažnosť bola riadne vybavená. Uznesením z 30. apríla 2014 okresný súd ustanovil sťažovateľovi za opatrovníka mesto Čadca, ktoré sa proti tomuto rozhodnutiu odvolalo. Termín pojednávania stanovený na 8. júl 2014 bol zrušený, pretože neboli podmienky na jeho vykonanie. Ďalší termín pojednávania bol nariadený na 16. október 2014. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že sa pravidelne zúčastňuje pojednávania na okresnom súde, riadne využíva všetky prostriedky na uplatnenie svojich procesných práv a nie je zrejmé, prečo mu súd ustanovil opatrovníka a s ním samotným vo veci nekoná.

3. Keďže od podania návrhu už uplynuli takmer štyri roky, sťažovateľ žiada, aby ústavný súd jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie a vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prizná mu finančné zadostučinenie vo výške 10 000 € a náhradu trov konania vo výške 284,08 €.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný

súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

7. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05). Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

8. Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažovateľom namietaný postup okresného súdu, ktorým boli podľa neho spôsobené zbytočné prieťahy a porušené ním označené práva.

9. Ústavný súd po oboznámení sa so sťažnosťou, s jej prílohami a kompletným spisovým materiálom okresného súdu sp. zn. 10 C 38/2011 dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená. Právny názor ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti vychádza z vyhodnotenia doterajšieho priebehu konania

pred okresným súdom, ktoré začalo doručením návrhu navrhovateľa 28. februára 2011 na začatie konania o určenie výživného pre plnoletého [REDAKOVANÉ], syna sťažovateľa, z čoho vyplýva, že sťažovateľ má v konaní na okresnom súde postavenie odporcu. Predmetom konania je určenie výživného pre plnoletého syna, pričom išlo o čas jeho štúdia na strednej škole, kedy sa pripravoval na svoje budúce povolanie (ústavný súd pre úplnosť uvádza, že podľa jeho zistení už navrhovateľ štúdium ukončil a v súčasnom období je zárobkovo činný a výrazne sa zmenili aj zárobkové pomery sťažovateľa.)

10. Z predloženého spisu ústavný súd zistil, že okresný súd už 6. apríla 2011 vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k návrhu a procesne ho poučil, zároveň vyzval navrhovateľa na doplnenie chýbajúcich dokladov a dožiadal príslušné orgány (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, Sociálnu poisťovňu Bratislava) na poskytnutie súčinnosti pri získavaní podkladov pre konanie vo veci. Uvedené podklady boli okresnému súdu doručené v priebehu apríla 2011. Okresnému súdu zaslal 21. apríla 2011 nejasné vyjadrenie k návrhu aj odporca a doplnil ho 20. mája 2011. Vo svojom vyjadrení uviedol, že požiadal centrum právnej pomoci o poskytnutie právneho zastúpenia, ktoré mu zatiaľ poskytnuté nebolo. Okresný súd plynulo pokračoval vo vykonávaní úkonov potrebných na zabezpečenie podkladov na rozhodnutie vo veci samej, vydal pokyn kancelárii na pripojenie súvisiacich spisov z konaní vedených na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 59/03 a sp. zn. 5 P 247/2010 (na ktoré vo svojom vyjadrení poukázal sťažovateľ). Súdnou kanceláriou okresného súdu bolo zistené, že požadované spisy sa nachádzajú na krajskom súde, v dôsledku čoho dal zákonný sudca pokyn na pripojenie posledných rozhodnutí vo veciach do spisu. Dňa 21. decembra 2011 podal navrhovateľ okresnému súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. Dňa 9. februára 2012 doručil sťažovateľ okresnému súdu spoločnú sťažnosť, v ktorej namietal prieťahy v konaní v desiatich samostatných konaniach, ktoré sú vedené v jeho veciach na okresnom súde. Listom z 10. februára 2012 okresný súd

vyhodnotil sťažnosť ako nedôvodnú. Keďže sťažovateľ s vybavením sťažnosti nesúhlasil, 29. februára 2012 podal okresnému súdu opakovanú sťažnosť. Na opakovanú sťažnosť reagoval okresný súd listom zo 4. júla 2012, v ktorom sa podpredseda okresného súdu postupne vyjadril k všetkým desiatim samostatným konaniam, pričom k predmetnému konaniu vedenému pod sp. zn. 10 C 38/2011 uviedol: „Vzhľadom na zistené skutočnosti mám zato, že súd uskutočňoval procesné úkony smerujúce k vydaniu rozhodnutia plynule a sťažnosť považujem pokiaľ sa týka časového aspektu za nedôvodnú.“ V dôsledku nespokojnosti s vybavením sťažností sa sťažovateľ 21. augusta 2012 obrátil na krajský súd, ktorý listom z 24. septembra 2012 sťažovateľovi oznámil, že podané sťažnosti považuje za primerane a zákonu zodpovedajúco vybavené. Na podklade skutočností z trestného spisu zákonný sudca zistil, že sťažovateľ trpí duševnou poruchou, a preto 18. mája 2012 požiadal zdravotnícke zariadenie o poskytnutie súčinnosti. Listom z 30. novembra 2012 sa psychiater vyjadril k zdravotnému stavu sťažovateľa a navrhol osoby vhodné na vykonávanie funkcie opatrovníka. Následne navrhovateľ poskytol okresnému súdu súčinnosť pri poskytovaní údajov osôb navrhnutých na vykonávanie funkcie opatrovníka. V období od 3. mája do 24. septembra 2013 bol spis pripojený ku konaniu vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 147/05. Dňa 7. januára 2014 došlo k zmene zákonného sudcu. Po oznámení nesúhlasu osôb navrhnutých na vykonávanie funkcie opatrovníka 27. marca 2014 okresný súd uznesením č. k. 10 C 38/2011-54 z 30. apríla 2014 ustanovil sťažovateľovi za opatrovníka mesto Čadca, voči čomu podal sťažovateľ námietky. V priebehu júna 2014 vykonal okresný súd potrebné dožiadania vo veci (Úrad práce a sociálnych vecí Čadca, Sociálna poisťovňa Bratislava, Stredná odborná škola strojnícka Kysucké Nové Mesto, FCP SK, s. r. o) a nariadil pojednávanie na 8. júl 2014, následne tento termín zrušil. Zo spisu okresného súdu bolo ďalej zistené, že sťažovateľa zastupuje v konaní advokát JUDr. Ladislav Ščury, ktorý mu bol ustanovený centrom právnej pomoci, v dôsledku čoho okresný súd uznesením č. k. 10 C 38/2011-91 z 22. septembra 2014 zrušil uznesenie o opatrovníctve

sťažovateľa mestom Čadca. Vo veci bol nariadený termín pojednávania na 16. október 2014. Na tomto pojednávaní okresný súd zamietol námietku navrhovateľa voči advokátovi sťažovateľa a vo veci vykonal dokazovanie výsluchom a prečítaním listinných dôkazov. Pojednávanie bolo odročené na 16. december 2014. V období do uskutočnenia pojednávania zabezpečoval okresný súd ďalšie podklady pre vydanie rozhodnutia vo veci. Pojednávanie určené na 16. december 2014 bolo zrušené a po odstránení pochybenia súdu pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľa na pojednávaní konanom 16. októbra 2014 bolo stanovené na 7. máj 2015.

11. Ústavný súd po vyhodnotení uvedeného postupu dospel k názoru, že okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 10 C 38/2011 nebol nečinný, vo veci (až na malé výnimky – pripájanie súvisiacich spisov, zmena zákonného sudcu a odstránenie pochybenia z pojednávania) konal plynulo a dôsledne zabezpečoval podklady pre rozhodnutie vo veci samej. Nemožno však opomenúť správanie sťažovateľa, ktorý opakovane (a v krátkej dobe po podaní návrhu) adresoval okresnému súdu viaceré sťažnosti na prieťahy v konaní, ktorými sa tento, ako aj krajský súd museli zaoberať. Neobstojí ani tvrdenie sťažovateľa, že nie sú mu známe okolnosti, pre ktoré mu súd ustanovil opatrovníka, a prečo s ním nekoná. Opatrovník mu bol ustanovený z dôvodu, že trpí duševnou poruchou a podrobuje sa psychiatrickej liečbe. V súčasnom období je v konaní zastúpený advokátom, ktorý mu bol určený centrom právnej pomoci na jeho žiadosť. Ústavný súd je toho názoru, že do úvahy je potrebné zobrať doterajší postup okresného súdu vo veci samej, ako aj správanie samotného sťažovateľa. Po zohľadnení uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že doterajšiu činnosť okresného súdu nemožno vyhodnotiť ako konanie so zbytočnými prieťahmi, ktoré by po prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie bolo možné kvalifikovať ako konanie porušujúce základné právo na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

13. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2015